



A9-0392/2023

4.12.2023

JELENTÉS

a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program (2021–2027) végrehajtásáról
– A polgárok szerepvállalása és részvétele
(2023/2004(INI))

Kulturális és Oktatási Bizottság

Előadó: Łukasz Kohut

TARTALOM

	Oldal
INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	3
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	13
MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK JEGYZÉKE, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT	21
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	22
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	23

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A demokrácián, az egyenlőségen, a jogokon és az értékeken alapuló Unió

Az Európai Unió összetett és gyorsan változó politikai, gazdasági és társadalmi környezete határozott, eredményorientált és bizonyítékokon alapuló politikai válaszokat igényel, amelyek a polgárokra összpontosítanak, és a demokrácián, az egyenlőségi jogokon és értékeken alapulnak.

Ebben az összetett környezetben indult el 2021-ben a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV) program, amelyet a 2021–2027-es Jogérvényesülés programmal együtt a Jogérvényesülés, Jogok és Értékek Alap keretében hoztak létre a Szerződésben rögzített jogok és értékek előmozdítása érdekében.

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV) program finanszírozást biztosít a polgárok szerepvállalásához, a mindenki számára biztosított egyenlőség előmozdításához, valamint az uniós jogok és értékek megvalósításához. Célja az uniós szerződésekben, az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) és az alkalmazandó nemzetközi emberi jogi egyezményekben foglalt jogok és értékek védelme és előmozdítása. Ezt úgy teszi, hogy támogatja a civil szervezeteket és más, helyi, regionális, országos és transznacionális szinten tevékenykedő érdekelt feleket, valamint bátorítja a polgári és demokratikus részvételt. Ez segítséget nyújt a nyitott, jogokon alapuló, demokratikus, egyenlő és befogadó társadalmak fenntartásában és továbbfejlesztésében, amelyek a jogállamiságon alapulnak. Különös figyelmet fordít a nemzeti, regionális és helyi civil társadalmi szervezetek részvételének ösztönzésére.

A négy tevékenységi ág köré szerveződő program céljai a következők:

1. az uniós értékek védelme és előmozdítása (uniós értékek ág);
2. a jogok, a megkülönböztetés tilalma és az egyenlőség – többek között a nemek közötti egyenlőség – előmozdítása, valamint a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma általános érvényesítésének elősegítése (egyenlőség, jogok és nemek közötti egyenlőség ág);
3. a polgárok szerepvállalásának és az Unió demokratikus életében való részvételének, illetve a különböző tagállamok polgárai közötti eszmecseréknek az előmozdítása és a közös európai történelem tudatosítása (polgári részvétel és szerepvállalás ág);
4. a nemi alapú erőszak és a gyermekek elleni erőszak megelőzése és leküzdése (Daphne ág).

A bizottságközi megállapodás szerint a Kulturális és Oktatási Bizottság egyedül felel a 3. ágért, amelynek célja a polgárok szerepvállalásának és az Unió demokratikus életében való részvételének, illetve a különböző tagállamok polgárai közötti eszmecseréknek az előmozdítása és a közös európai történelem tudatosítása (polgári részvétel és szerepvállalás ág). Ezért ez a végrehajtási jelentés elsősorban a CERV program 3. ágára összpontosít.

CERV – egy új uniós program

A CERV program két uniós program – a Jogok, egyenlőség és polgárság 2014–2020 (REC)

és az Európa a polgárokért 2014–2020 program – utódja. A CERV 3. ága egyesíti a két elődprogram polgársággal kapcsolatos elemeinek nagy részét.

Az Európai Bizottság 2020-ban azt javasolta, hogy ezt a két programot egyetlen programba vonják össze. Ez annak elismerése volt, hogy az elődprogramok szétagolt jellege és korlátozott erőforrásai gátolták a reagálóképességet az új és újonnan felmerülő kihívásokra. Ez különösen igaz akkor, amikor a kialakulóban lévő mozgalmak megkérdőjelezzik a nyitott, befogadó, összetartó és demokratikus társadalmak eszméjét, amelyek általában véve garantálják az állampolgári részvétel és a jogok gyakorlásának feltételeit. Ez pedig lehetővé tenné a toleráns együttélés kialakítását. Előrelépés történt annak biztosítása terén, hogy a polgárok tisztában legyenek jogaikkal, valamint az uniós polgársággal járó előnyökkel, hogy ösztönözzék a politikai életben és a társadalomban való nagyobb fokú részvételt, és hogy jobban megismerjék az Uniót, annak történelmét, kulturális örökségét és sokszínűségét. Ezeket a jogokat a Szerződések rögzítik: nevezetesen a közös rendelkezések (az értékekről szóló 2. cikk a célkitűzésekről szóló 3. cikk, az Alapjogi Chartáról szóló 6. cikk és a demokratikus elvekről szóló rendelkezések, a demokratikus részvételről és a civil párbeszédéről szóló 10. és 11. cikk), valamint a megkülönböztetésmentességre és a polgárságra vonatkozó rendelkezések részét képező végrehajtási cikkek (10. és 19. cikk, valamint 20–25. cikk) létrehozják az uniós polgárságot, amelyre minden olyan személy jogosult, aki valamelyik tagállam állampolgára. A Szerződések felsorolják az Unió polgárainak fő jogait és kötelességeit is (az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20. cikke)¹ és az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 9. cikke.

A CERV-program és annak 3. ágának – „polgári részvétel és szerepvállalás” – áttekintése

Az új CERV-programmal az Bizottság törekvése az volt, hogy még jobban előmozdítsa a Szerződésekben, az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az alkalmazandó nemzetközi emberi jogi egyezményekben rögzített értékeket, különösen a helyi, regionális, nemzeti és transznacionális szinten aktív civil társadalmi szervezetek és más érdekelt felek támogatása, illetve a polgári és demokratikus részvétel ösztönzése révén, a jogállamiságon alapuló, nyitott, jogokon alapuló, demokratikus, egyenlő és inkluzív társadalmak fenntartása és továbbfejlesztése érdekében².

A 3. ága – polgári részvétel és szerepvállalás – elsődleges konkrét célkitűzése a polgárok szerepvállalásának és az Európai Unió életében való részvételének előmozdítása. Ez a 3. ágra vonatkozóan három konkrét rész célra van lebontva, amelyek a következők³:

– a modern kori európai történelem meghatározó pillanataira – úgymint az önkényuralmi és a totalitárius rendszerek hatalomra kerülésére való emlékezést célzó projektek, valamint az európai polgárok körében a közös történelmük, kultúrájuk, kulturális örökségük és értékeik tudatosítását célzó projektek támogatása, ezáltal erősítve az Uniónak, valamint a kölcsönös

¹ [A tagállamok. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. 2016. június 7.](#)

² [Az \(EU\) 2021/692 rendelet \(a továbbiakban: CERV-rendelet\) 2. cikkének \(1\) bekezdése.](#)

³ [A Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i \(EU\) 2021/692 európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke.](#)

megértés és tolerancia fontosságának a megértését;

- a polgárok és a képviseleti szervezetek ösztönzése arra, hogy részt vegyenek az Unió demokratikus és polgári életében és hozzájáruljanak ahhoz azáltal, hogy lehetőségük van kifejtetni nézeteiket és nyilvános eszmecserét folytatni az uniós fellépés valamennyi területéről;
- a különböző országok polgárai közötti eszmecserék előmozdítása, különösen a testvérvárosokon és a városok hálózatain keresztül annak érdekében, hogy gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek az Unió közös örökségének gazdagságáról és sokszínűségéről.

A 3. ág (és a CERV-program) célkitűzéseit a projekteknek nyújtott tevékenységi támogatásokon, a civil társadalomnak nyújtott (az „uniós értékek” ág keretében finanszírozott) működési támogatásokon, valamint az Európai Bizottság beszerzési és kommunikációs tevékenységein keresztül érik el (ez a tevékenységi kör valamennyi ágra vonatkozik). A Bizottság által finanszírozott tevékenységek közé tartoznak a tagállamokban működő nemzeti kapcsolattartó pontok. A nemzeti kapcsolattartó pontok innovációnak számítanak a CERV-programban, mivel az Európa a polgárokért programban már léteztek, a REC-programban viszont nem.

A 2021–2027-es CERV-program újítása a civil párbeszédért felelős csoport létrehozása az érdekelt felekhez fűződő kapcsolatok megerősítése érdekében. A program elindítása érdekében 2021 májusában CERV-párbeszédhetet rendeztek.

A CERV-program egyelőre csak az uniós tagállamokban finanszíroz projekteket. Hat csatlakozó, tagjelölt és potenciális tagjelölt ország jelezte érdeklődését, hogy csatlakozna a programhoz, de ez még nem vált hivatalossá. Ezek az országok Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Montenegró, Szerbia és Ukrajna.

A végrehajtás szakpolitikai vonatkozásai az Európai Bizottság Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóságának (DG JUST) hatáskörébe tartoznak. A felhívást és a finanszírozási folyamatot az EACEA, az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség irányítja.

A 2021–2027-es CERV-program teljes költségvetése **folyó áron 641,71 millió EUR, amelyhez hozzáadódik az Európai Bizottság által beszédett bírságokból származó 800 millió EUR összegű „kiegészítés”**, ami így több, mint maga a költségvetés, bár az összeg 2018-as áron értendő. Ebből körülbelül 357 millió euró **áll a 3. ág rendelkezésre**. A finanszírozás legalább 65%-át a demokratikus részvételhez, 15%-át pedig az emlékeztetést szolgáló tevékenységekhez rendelik⁴.

A CERV végrehajtása kétéves munkaprogramokon alapul. Ez újítás az elődprogramokhoz képest, amelyek éves programokkal dolgoztak. A cél az, hogy az érdekelt felek jobban lássák a következő prioritásokat és pályázati felhívásokat, és ezáltal megkönnyítsék a tervezésüket. A jelenlegi ciklus első négy évének költségvetését a 17. táblázat tartalmazza. A többi évhez képest alacsony 2021-es költségvetés annak köszönhető, hogy a bírságokból származó „kiegészítés” csak 2022-től került be a programba. A munkaprogramok éves prioritásokat is

⁴ Ezekről a százalékos arányokról 10 százalékpontos eltérés megengedett.

meghatároznak, és ismertetik a következő pályázati felhívások tartalmát. A helyszíni igények jobb kezelése érdekében érezhetően évről évre áthelyeződik a hangsúly, miközben biztosított a szakpolitikai prioritások folytonossága is, például 2021–2022-ben⁵ a Covid19 hatására és a 2024-es európai választásokra előre tekintő projektekre összpontosítottak. A városok hálózatait arra bátorították, hogy 2021–2022-ben tegyenek javaslatokat a következő európai választásokon való részvétel növelésére és a jelölések befogadóbbá tételére. A 2023–2024-es időszakban⁶ említést tesznek a gyarmatosítás örökségéről és a transznacionális migrációról, a történelem nemi szempontból kiegyensúlyozott szemléletéről, valamint a közéletben részt vevő újságíróknak és emberijog-védőknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélészerű bírósági eljárásokkal szembeni védelméről szóló bizottsági ajánlásról⁷, amely az előző munkaprogramban nem szerepeltek.

A 2023-2024-es munkaprogramban szerepelt a gyermekek polgári szerepvállalására vonatkozó első felhívás, amely szerint „ösztönöznünk kell a gyermekek politikai és demokratikus életben való szerepvállalását és részvételét”. A testvérvárosi kapcsolatokra és a városhálózatokra vonatkozó javaslatokban figyelembe veszik az éghajlatot és a környezetet, beleértve az energiával kapcsolatos kérdéseket is. A 2023–2024-es munkaprogram ennek az ágnak a keretében emeli ki a befogadás és sokszínűség európai fővárosai díjat is, amely az európai városok, települések és régiók által a befogadás előmozdítása és a megkülönböztetésmentes társadalmak megteremtése érdekében végzett munkát ismeri el.

Mivel a 2021–2021-es többéves pénzügyi keret elfogadásának késedelme ismert volt, a Jogérvényesülési Főigazgatóság szolgálatai elébe vágtak az eseményeknek, és párhuzamosan megtették minden előkészületet a program elindítására (ez a helyzet számos más közösségi program esetében is, pl. Erasmus +, Szolidaritási Testület), így az első pályázati felhívások már 2021 áprilisában elindultak. Az a tény, hogy csak néhány projektet fejeztek be, a projektek élettartamának köszönhető – a legtöbbjük 2 évig tart, némelyik még tovább. Ehhez jön hozzá az, hogy maga a pályázati felhívás is időt vesz igénybe (néhány hónap maga a pályázat, majd az értékelés következik, végül pedig előkészítik a támogatási megállapodásokat). Ezért el kell ismernünk, hogy a program a végrehajtás korai szakaszában van, ami részben magyarázatot adhat arra, hogy a 3. ámban csak kevés projektet fejeztek be. A befejezett projektek konkrét száma azonban jelenleg nem hozzáférhető. Ráadásul az Európai Bizottság hangsúlyozta, hogy a kedvezményezettek nem nyújtottak be elegendő zárójelentést az eredmények pontos értékeléséhez, különösen az egyes ágak szintjén.

A programmal kapcsolatos információk terjesztése és a megkeresésekkel kapcsolatos segítségnyújtás céljából program kapcsolattartó pontok állnak rendelkezésre a tagállamokban. Feladatuk, hogy pártatlan iránymutatást, gyakorlati információkat és segítséget nyújtsanak a pályázóknak, az érdekelt feleknek és a kedvezményezetteknek, többek között a pályázati eljárással, a felhasználóbarát információk és a program eredményeinek terjesztésével,

⁵ [C\(2021\) 2583 final. A BIZOTTSÁG VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA \(2022. április 19.\) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program finanszírozásáról és a 2021–2022-es többéves munkaprogram elfogadásáról \(2021\).](#)

⁶ [C\(2021\) 8588 final. A BIZOTTSÁG VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA \(2022. december 1.\) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program finanszírozásáról és a 2023–2024-es többéves munkaprogram elfogadásáról \(2022\).](#)

⁷ [Európai Bizottság. A Bizottság \(EU\) 2022/758 ajánlása \(2022. április 27.\) a közéletben részt vevő újságíróknak és emberijog-védőknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélészerű bírósági eljárásokkal \(„közéleti résztvételt akadályozó stratégiai perekkel”\) szembeni védelméről \(HL L 138., 2022.4.27.\).](#)

valamint a partnerek megkereséseivel, a képzéssel és a formai követelményekkel kapcsolatban. A tagállamok azonban nem kötelesek kapcsolattartó pontot létrehozni, és 2022 májusáig csak 17 tagállam tette ezt meg. Eddig az időpontig Belgium, Bulgária, Görögország, Dánia, Magyarország, Írország, Olaszország, Málta, Lengyelország, Szlovákia és Málta nem hozott létre kapcsolattartó pontot. Az EACEA adatai szerint azonban 2023 februárjában 18 kapcsolattartó pont volt⁸.

Ami a program nyomon követését illeti, minden ágra vonatkozóan vannak közös nyomon követési mutatók, amelyeket a programról szóló rendelet⁹ határoz meg. Az Eurobarométer a 3. ág célkitűzéseire kapcsolódóan a Jogérvényesülési Főigazgatóság számára egy fő teljesítménymutatót is meghatározott, ez pedig a demokratikus részvétel polgárok általi megítélése, „a számít a véleményem”. A cél az, hogy a 2019-es arányt 48%-ra emeljék.¹⁰

Ami a végrehajtásra vonatkozó kvantitatív adatokat illeti, a 2021-es adatok további információkkal szolgálnak a CERV-program jelenlegi helyzetéről.

2021 és 2022 között 26 pályázati felhívás volt. A beérkezett 2675 pályázatból 814 (30%) a 3. ágra (polgári részvétel és szerepvállalás) vonatkozott, és ezekből a pályázatokból 451 sikeres volt. Ez 55%-os sikerességi rátának felel meg.

A program relevanciája és az uniós prioritásoknak való megfelelése

Az előadó úgy véli, hogy fontos kritikusan értékelni a CERV 3. ágának relevanciáját. A program relevanciájával kapcsolatban azt az általános megállapítást lehet megfogalmazni, hogy a program célkitűzéseit jól megtervezték ahhoz, hogy kezelje a nemzeti igényeket, és jól illeszkednek az Európai Bizottság prioritásaihoz, beleértve az integrációval, a polgári szerepvállalással és a részvétellel kapcsolatos szakpolitikai intézkedéseket is.

Digitális átalakulás

A digitális átalakulás rendkívül fontos a CERV-program szempontjából, különösen a 3. ágban. Bár a 2023–2024-es munkaprogram¹¹ ez nem említi meg külön, a program támogatja a digitális átalakulásra összpontosító különböző szakpolitikai intézkedéseket és stratégiákat, és kötelezettséget vállal ezekre.

A 2021–2022-es munkaprogramban a CERV „polgári részvétel és szerepvállalás” ága keretében az egyik prioritás az „innovatív demokratikus megközelítések és eszközök finanszírozása, amelyek segítik a polgárokat abban, hogy hallassák hangjukat és nyilvánosan véleményt cseréljenek az uniós fellépés valamennyi területéről, különös tekintettel a digitális eszközökre („e-demokrácia”)¹².

⁸ EACEA. „A 2021–2027-es CERV-program – Kapcsolattartó pontok”. 2023. február 15.

⁹ A Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/692 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. melléklete.

¹⁰ Jogérvényesítés Főigazgatóság. 2021-es éves tevékenységi jelentés – Jogérvényesülés és fogyasztópolitika (2022).

¹¹ C(2022) 8588 final. „A CERV többéves munkaprogramja (2023–2024)”.

¹² EURÓPAI OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS VÉGREHAJTÓ ÜGYNÖKSÉG (EACEA). „Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV) program. Pályázati felhívás. Polgári részvétel és szerepvállalás (CERV-

Emellett a CERV munkaprogramja vállalja, hogy támogatja az uniós polgárságról szóló 2020. évi jelentésben¹³ és az uniós polgárságról hamarosan megjelenő 2023. évi jelentésben¹⁴ meghatározott prioritásokat. Ezek a jelentések nagy hangsúlyt fektetnek a digitális átalakulásra, felhatalmazva a polgárokat a demokratikus folyamatokban való részvételre, ami a jelentés egyik kiemelt eleme.

Zöld átállás

A környezetvédelem és az éghajlatváltozás elleni küzdelem olyan politikai prioritás, amelyhez a CERV-program is hozzájárul, ami a digitális átállás mellett rámutat ennek jelentőségére a szakpolitikai terület szempontjából. Valójában a zöld és a digitális átállás egyre inkább összefonódik.

Összességében a korai végrehajtás elemzése alapján megállapítható, hogy a 3. ág releváns a zöld átállás kihívása szempontjából, mivel biztosítja a polgárok részvételét és szerepvállalását ezen a területen. Kiemeli az alulról építkező megközelítések fontosságát a szakpolitikai intézkedések kidolgozásában, mivel arra törekszik, hogy bevonja a folyamatba az önszerveződő szervezeteket, és lehetővé kívánja tenni a városok számára, hogy bevonják a polgárokat és a közösségeket az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos vitákba és intézkedésekbe, beleértve az energiával kapcsolatos kérdéseket, a társadalmi szolidaritás és a migráció kezelését is.

A polgárok szerepvállalásának és részvételének előmozdítására irányuló pályázati felhívásban az szerepel, hogy ennek a prioritásnak erősítenie kell a polgárok és a közösségek részvételét az éghajlattal és a környezetünkkel kapcsolatos vitákban és intézkedésekben. 2023-ban és 2024-ben különös hangsúlyt fektetnek arra, hogy egy asztalhoz ültessék a polgárokat, hogy megvitassák az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos intézkedéseket, beleértve az energiával kapcsolatos kérdéseket is, valamint a szolidaritást és a bevált gyakorlatok megosztását, hozzájárulva ezzel a polgárok társadalmi szerepvállalásának növeléséhez és végső soron az Unió demokratikus életében való aktív részvételükhöz.

Ami a témával kapcsolatos projektek számát illeti, összesen 79 olyan projektet finanszíroztak a „Polgári részvétel és szerepvállalás” elnevezésű felhívás keretében, amelyek közvetlenül hivatkoznak az idevágó tevékenységek támogatására.

A világjárvány utáni helyreállítás

A Covid19-világjárvány próbára tette az európai társadalmakat és gazdaságokat. Rombolólag hatott a polgárok jogaira és a demokráciában való részvételre is. Ezért a világjárvány hatásainak kezelését a program egyik prioritásaként ismerték el, és kijelentették, hogy a program feltárja, hogy „a Covid19-világjárvány hogyan hatott a demokratikus vitára és az alapvető jogok gyakorlására”¹⁵. Következésképpen a világjárvány hatásai számos felhívás és

[2022-CITIZENS-CIV\)](#)”. 2021., 7. o.

¹³ [Európai Bizottság. „Jelentés az uniós polgárságról \(2020\).A polgárok felhatalmazása és jogaik védelme”. 2020.](#)

¹⁴ [Kommunikációs Főigazgatóság \(Európai Bizottság\) és a Kantar: „Európai polgárság: Jelentés” \(Luxembourg, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023\).](#)

¹⁵ [EURÓPAI OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS VÉGREHAJTÓ ÜGYNÖKSÉG \(EACEA\). „Call-Fiche_cerv-](#)

pályázat szerves részét képezték.

A 3. ágban számos projekt kapcsolódik a Covid utáni erőfeszítésekhez, beleértve a következő projekteket: COVIDemocracy in the Baltics [COVIDemokrácia a Baltikumban]¹⁶; Encouraging Women Participation in Times of Pandemic [A nők részvételének ösztönzése a világjárvány idején]¹⁷; és a Covid19-világjárvány hatása a különböző demokratikus kilátásokra a nemek közötti egyenlőség szemszögéből¹⁸.

A testvérvárosi pályázati felhívás programtervezete magában foglalja a világjárvány utáni helyreállítási erőfeszítéseket. Ez a program a testvérvárosi kapcsolatok révén előmozdítja a különböző országok polgárai közötti cserekapcsolatokat, így a polgárok gyakorlati tapasztalatokat szerezhettek az Unió sokszínű örökségéről; a program kiterjed a Covid19-világjárvány hatásaira is.

Bár a világjárvány utáni helyreállítás kihívásai kevésbé vannak jelen a program kialakításában, a CERV továbbra is releváns. Hasonlóképpen a digitális és zöld átállás és a demokratikus élet mellett a program egyik prioritása a legkiszolgáltatottabb csoportok védelme a világjárvány következményeivel szemben.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja

A CERV gondoskodik arról, hogy 2023-ban különös hangsúlyt kapjanak azok a projektek, amelyek célja az Ukrajna elleni orosz agresszió következményeinek kezelése a demokratikus szabadság védelme és a mindenkit megillető alapvető jogok gyakorlása tekintetében, különösen a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő emberek, például a nők és a gyermekek esetében.

A 3. ág fontos szempontja, hogy az Ukrajna elleni orosz agresszió és annak következményei azt is hangsúlyozzák, hogy a történelmi torzítások kezelése és az európai emlékezés biztosítása érdekében fontos a múltból való kritikus gondolkodás és az emlékezet átadása a jövő nemzedékek számára, hogy elkerüljük a múlt hibáinak megismétlődését.

Emellett a 2023-as munkaprogramban kiemelt hangsúlyt kap a történelmi torzítások kezelése és a generációk közötti munka ösztönzése a „modern európai történelem meghatározó élményeiről megemlékező és azt oktató projektek” támogatásával. Ezek közé tartoznak az önkényuralmi és totalitárius rendszerek okai és következményei, az ezekkel a rendszerekkel szembeni ellenállás, a holokauszt és más tömeges bűncselekmények, a demokratikus átmenet és a demokratikus intézmények (újra)építése, a gyarmatosítás öröksége, a transznacionális migráció és az európai integráció¹⁹.

Az Unió demokratikus értékeinek megerősítése

[2022-Citizens-Civ”, 7. o.](#)

¹⁶ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081520/CERV>

¹⁷ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081080/CERV>

¹⁸ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101080161/CERV>

¹⁹ Uo., 8. o.

Az előadó szerint a 3. ág mélyen az EU demokratikus értékeiben gyökerezik. Célja, hogy a Bizottság politikai prioritásaival – többek között az uniós polgárságról szóló 2020-as jelentésben és az európai demokráciáról szóló cselekvési tervben foglaltakkal – összhangban segítse az embereket abban, hogy hallassák hangjukat, és növelje a befogadást és a demokratikus részvételt.

Így a 3. ág a polgárok szerepvállalásának és az Unió demokratikus életében való részvételüknek az előmozdításával, a különböző tagállamok polgárai közötti cserekapcsolatokkal, valamint a közös európai történelem tudatosításával a stratégia jelentős részét lefedi. Ezt olyan tevékenységek kidolgozásával éri el, amelyek az Európa jövőjéről szóló vitákra, a polgárok társadalmi szerepvállalására, a független választási megfigyelésre – beleértve a polgárok által ellátott megfigyelést is –, valamint az innovatív megközelítésekre és eszközökre összpontosítanak, hogy a polgárok hallassák hangjukat és nyilvánosan véleményt cseréljenek az uniós fellépés valamennyi területéről. Az Európa és demokratikus társadalmaink jövője szempontjából döntő fontosságú európai identitástudat erősítésével, valamint az egyének és a civil társadalom demokratikus folyamatokban történő aktív részvételének ösztönzésével fenntartja az Unió demokratikus értékeit. Emellett a 3. ág határozott elkötelezettséget mutat az európai identitás és értékek megerősítése mellett, mivel a közelmúlt európai történelmének öröksége az EU értékeinek egyik döntő fontosságú pillére.

A 2023-as munkaprogram megemlíti az Európa jövőjéről szóló konferenciát is, amely egy 2021 áprilisa és 2022 májusa között zajló vitasorozat volt a polgárok irányításával, és amely lehetővé tette az Európa-szerte élő emberek számára, hogy megosszák elképzeléseiket, és plenáris üléseken és munkacsoportokban megvitassák azokat az Európai Parlamenttel, az Európai Unió Tanácsával, az Európai Bizottsággal, a nemzeti parlamentekkel, az uniós szervekkel, a szociális partnerekkel és a civil társadalommal, hogy közös következtetéseket fogadjanak el, így segítve közös jövőnk alakítását.

Összességében a 3. ág jelentősége egyértelmű ezen a területen, mivel érinti az uniós értékek előmozdítását a polgárok bevonása és részvétele révén, valamint az emberi jogok védelmét és a reziliencia fejlesztését, hogy az Unió szilárdabbá és felkészültebbé váljon a jelenlegi társadalmi, gazdasági és politikai kihívások leküzdésére.

A korai végrehajtás tanulságai

A program szintjén előzetesen megállapítható, hogy a CERV fő célkitűzései továbbra is relevánsak, és kezelik a legfontosabb uniós kihívások némelyikét. Az uniós stratégiák – például az éghajlatváltozással, a digitalizációval, az autonómiával és más területekkel kapcsolatos stratégiák – végrehajtásával a CERV által támogatott demokratikus párbeszéd keretében foglalkoznak. Az alulról építkező programként megtervezett CERV-program bizonyos fokú rugalmassággal rendelkezik a végrehajtás során, ami pozitívum, tekintve, hogy képes az alkalmazkodásra és az új kihívások kezelésére.

A CERV program 3. ágának elsődleges célja a demokratikus szerepvállalás előmozdítása. Következésképpen az e célkitűzés elérését célzó projekttevékenységek részeként a részvétel az összes azonosított kihívás tekintetében releváns – beleértve a zöld és a digitális átállás témáiban való részvételt is, mivel ez növeli a szélesebb nyilvánosság tudatosságát vagy szerepvállalását.

A CERV 3. ágába tartozó projektek első elemzése azt is megerősíteni látszik, hogy a projektek jelentős része kapcsolódik az azonosított három fő kihíváshoz, azaz az éghajlatváltozáshoz, a digitalizációhoz és a Covid19-világjárvány következményeinek kezeléséhez (részletesebben lásd a program relevanciájáról és koherenciájáról szóló szakaszt).

A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a megfelelő nemzeti kihívásokkal is foglalkoznak. Példaként említhetjük az olyan uniós országokban működő önszerveződő szervezeteket, ahol a civil társadalom tere beszűkült vagy akadályoztatva van; e szervezetek számára a CERV támogatása alapvetően fontos.²⁰

Az Európai Bizottság emellett néhány fő kihívást kifejezetten beépített a programba. A 2023–2024-es programozási időszakban hivatkozási pontként a Covid19-világjárványt és a világjárvány utáni hatásokat is bevonták a programba. Más kihívásokkal, például az ukrajnai háborúval részben a gyermekek jogainak védelmére és előmozdítására irányuló pályázati felhívás²¹ és a Daphne-felhívás²² (az ukrajnai háborúban a civilek ellen elkövetett szexuális erőszak áldozatai) foglalkozik. Az ukrajnai háborúhoz kapcsolódó kihívásokat azonban elméletileg még jobban integrálni lehetne az emlékezést szolgáló tevékenységeken keresztül, amelyek a háborúkkal és azok hatásaival, valamint a totalitárius rendszerekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak, valamint be lehetne építeni a demokratikus részvételi tevékenységekbe, egyrészt az EU és az ukrán települések közötti testvérvárosi programokon keresztül, másrészt pedig a munkaprogram tevékenységeihez kapcsolódóan az EU és az ukrán civil társadalmi szervezetek közös projektjeinek támogatása révén.

A Bizottság rámutatott arra is, hogy a program végrehajtása késik, mivel a CERV-programokat viszonylag későn, 2021-ben fogadták el. A DG JUST így még a végrehajtás legelején tart.

Összefoglalva, az előadó úgy véli, hogy bár számos kihívással kellett szembenéznie, a CERV-program korai végrehajtása óvatosan megfogalmazva eredményesnek mondható.

Először is, a programot 2021-ben fogadták el, és a legtöbb projekt még mindig a végrehajtás kezdeténél tart. A 2021–2022-es munkaprogram pályázati felhívásai elindultak és lezárultak, míg a 2023–2024-es munkaprogram 2023-ra vonatkozó felhívásai folyamatban vannak. Bár a pályázatok száma a világjárvány miatt csökkent, mostanra ismét emelkedőben van.

A Covid19-világjárvány nemcsak a pályázatokra, hanem a végrehajtásra is hatással volt. Számos projekt operatív problémákkal küzdött, beleértve az IKT-eszközökkel kapcsolatos problémákat is, amelyek késedelmet okoztak. Az érdekelt felek kifejtették, hogy a programokat az Európai Bizottság által a programozásban előirányzott módon hajtották végre, és az összes elkülönített forrást el tudták költeni.

A programot nagyra értékelik az érzékeny társadalmi kérdésekkel foglalkozó egyedi megközelítése miatt. A felülről lefelé irányuló megközelítését különösen nagyra értékelik,

²⁰ <https://ecnl.org/focus-areas/european-level-policies>

²¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2022-child>

²² <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-daphne>

mivel igyekszik együttműködni az önszerveződő szervezetekkel, lehetővé téve a hatóságok és a polgárok közötti jó együttműködést. A program pályázati folyamata azonban jelentős felülvizsgálatot igényel, mivel úgy ítélték meg, hogy korlátozza a kisebb szervezetek részvételét. Konkrétan a pályázati portált nem tartják felhasználóbarátnak, és ez visszatartja a szervezeteket a pályázástól.

A program előtt álló másik probléma a megfelelő programszintű kommunikációs stratégia hiánya. A nemzeti hatóságok megemlítették, hogy nagy kihívást jelent a program ismertségének növelése. Ezt felerősíti az is, hogy eddig nem minden tagállam jelölt ki nemzeti kapcsolattartó pontokat.

A program korai végrehajtásának további kihívásai ahhoz kapcsolódnak, hogy meg kell teremteni a program célkitűzéseinek jobb megvalósításához szükséges támogató intézményi környezetet. Az érdekelt felek például intézkedéseket kértek annak érdekében, hogy kezelni tudják a civil tér szűkülését, de annak érdekében is, hogy újjáélesszék a civil párbeszédet, és előmozdítsák a polgári szerepvállalás kollektív dimenzióját.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program (2021–2027) végrehajtásáról – A polgárok szerepvállalása és részvétele (2023/2004(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2020. április 28-i (EU) 2021/692 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹,
- tekintettel a „Hatásvizsgálat a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatához, a Jogérvényesülés program létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatához és a Kreatív Európa program létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatához” című, 2018. május 30-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2018)0290),
- tekintettel az uniós polgárságról szóló, 2020. évi jelentésre,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkére és az Európai Unióról szóló szerződés 9. cikkére,
- tekintettel az állampolgári ismeretek oktatására irányuló intézkedések végrehajtásáról szóló, 2022. április 6-i európai parlamenti jelentésre (2021/2008(INI)),
- tekintettel a közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásra,
- tekintettel „Az európai demokráciára vonatkozó cselekvési terv” című, 2020. december 3-i bizottsági közleményre (COM(2020)0790),
- tekintettel „Az Alapjogi Charta EU-n belüli alkalmazásának megerősítésére irányuló stratégia” című, 2020. december 2-i bizottsági közleményre (COM(2020)0711),
- tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-ös időszakra” című, 2020. szeptember 18-i bizottsági közleményre (COM(2020)0565),
- tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025)” című, 2020. november 12-i bizottsági közleményre (COM(2020)0698),
- tekintettel „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020-2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című, 2020. március 5-i bizottsági közleményre

¹ HL L 156., 2021.5.5., 1. o.

(COM(2020)0152),

- tekintettel „Az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására vonatkozó európai uniós stratégia (2021–2030)” című, 2021. október 5-i bizottsági közleményre (COM(2021)0615),
 - tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” című, 2020. október 7-i bizottsági közleményre (COM(2020)0620),
 - tekintettel az EU gyermekjogi stratégiájáról szóló, 2021. március 24-i bizottsági közleményre (COM(2021)0142),
 - tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint eljárási szabályzata 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és III. mellékletére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatára,
 - tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére (A9-0392/2023),
- A. mivel a politikai és kulturális életben való aktív részvétel olyan alapvető jog, amelynek mindenki számára egyformán elérhetőnek kell lennie; mivel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata biztosítja a kormányzásban és a szabad választásokon való részvétel jogát, a közösség kulturális életében való részvétel jogát, valamint a békés gyülekezéshez és egyesüléshez való jogot, ami lehetővé teszi a társadalomban való teljes körű részvételt;
- B. mivel az uniós polgárság számos jogot biztosít az embereknek, különösen azt, hogy az EU hatáskörébe tartozó bármely kérdésben petíciót nyújthatnak be a Parlamenthez, hogy az európai ombudsmanhoz fordulhatnak bármely uniós intézmény által elkövetett hivatali visszassággal kapcsolatban, hogy az EU bármely intézményének írhatnak az EU valamelyik hivatalos nyelvén, és ugyanezen a nyelven választ kaphatnak, valamint hogy a vonatkozó uniós szabályoknak megfelelően hozzáférhetnek a Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz;
- C. mivel a jelenlegi és az újonnan felmerülő rendszerszintű kihívások – mint például az éghajlati válság, a globális járványok, a digitális átállás és a szociális egyenlőtlenségek – szükségessé teszik a polgárok számára az aktív társadalmi részvételt biztosító struktúrák és megközelítések kiigazítását; mivel a polgárok aktív digitális szerepvállalásának figyelembe kell vennie és kezelnie kell a generációk és a társadalmi csoportok, valamint a jól összekapcsolt városi területek és a vidéki és távoli területek közötti digitális szakadékot, és javítania kell az általános digitális jártasságot;
- D. mivel a polgári szerepvállalást, a jogokat és értékeket, az összetartozás érzését, valamint a társadalmi-polgári kompetenciák és a kritikus gondolkodás növelését előmozdító uniós programok fontosabbak, mint valaha;
- E. mivel a polgárok szerepvállalását többszintűnek kell tekinteni, amely magában foglalja a helyi, regionális, nemzeti, európai és globális folyamatokat, amelyek révén az emberek ismereteket és tudást szereznek, és kifejezésre juttatják a véleményüket, miközben részt vesznek az életüket érintő döntésekben és befolyásolják azokat; mivel a

vidéki és távoli térségek résztvevőit ösztönözni kell a programban való részvételre; mivel a globalizáció és az európai integráció jelenlegi folyamatai megkövetelik, hogy az európaiak új generációja több szinten is egyre nagyobb politikai szerepvállalást tanúsítson, hogy képes legyen arra, hogy nemzetközi szinten éljen és dolgozzon, valamint arra, hogy mindennapjaiba integrálja a sokszínűséget; mivel a társadalmak egyre sokszínűbbé válnak, és emiatt az emberi méltóság, a kultúrák és a származás sokféleségének tiszteletben tartása, valamint a nők, az LMTBIQ+-személyek, etnikai kisebbségek és más marginalizált csoportok elleni bármiféle megkülönböztetés elutasítása egyre fontosabbá válik Európában;

- F. mivel a tagállamokban megfigyelt szociopolitikai változások – a társadalmi polarizációtól és az alacsony intézményi bizalomtól a demokratikus visszaesésig, a jogállamiság erodálódásáig, a kirekesztő nacionalizmusig és az euroszkepticizmus politikai célú eszközként való felhasználásáig, valamint a szélsőséges mozgalmak és a tekintélyelvűség térnyeréséig, a vallási fundamentalizmus beszivárgásáig, és a dezinformációs kampányokig és a félretájékoztatásig – komoly fenyegetést jelenthetnek az európai demokráciákra nézve, és destabilizálhatják az EU egészét; mivel a polgárok aktív részvételének és elkötelezettségének a formális, nem formális, informális és az egész életen át tartó tanulás és oktatás révén történő megerősítése alapvető szerepet játszik e tendencia ellensúlyozásában;
- G. mivel az európai polgárság kialakulását a tudásbeli és érzelmi hiányosságok akadályozták, amelyek gyakran az Unióhoz kötődő téves elképzelésekhez kapcsolódnak, ezért azt a polgárok részvételét és a kultúrák közötti párbeszédet lehetővé tevő mechanizmusoknak kell kísérniük és erősíteniük; mivel közös európai történelmünk jobb megértése és a polgárok társadalmi és politikai életben való erőteljesebb részvétele jótékony hatással lehet a kialakulóban lévő európai identitásra, amely kiegészíti a polgárok többféle helyi, regionális, nemzeti, földrajzi, kulturális vagy egyéb identitását; mivel a polgárok aktív részvétele és párbeszéde összekapcsolódik az állampolgári ismeretek oktatásának európai dimenziójával, és hatékonyan hozzájárulhat egy egyértelmű jogokat és kötelezettségeket tartalmazó európai polgárság létrehozásához;
- H. mivel a polgárok elégtelen szerepvállalása, az EU-val kapcsolatos elégtelen ismeretek és az EU hozzáadott értékének hiányos ismerete hozzájárul a demokratikus deficit érzékeléséhez, és euroszkepticizmushoz vezethet a tagállamokban;
- I. mivel az Európai Unióban és a programban részt vevő más országokban a polgári tér beszűkülése hatással van a demokratikus részvételre és a civil társadalmi szervezetek azon képességére, hogy a jogállamiság tekintetében fékek és ellensúlyok szerepét töltsék be; mivel a tagállamokban a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelme szempontjából kiemelkedő fontosságúak a civil társadalom – beleértve a nagy múltú és jelentős tapasztalattal rendelkező kisebbségi és önszerveződő szervezeteket is – támogatására és részvételének lehetővé tételére irányuló intézkedések;
- J. mivel a kisebbségek civil társadalmi szervezetei kulcsfontosságúak a kisebbségi népművelés önképviselete és polgári szerepvállalása szempontjából, különösen azon csoportok esetében, amelyek nem rendelkeznek más formális politikai képviselési lehetőségekkel;

- K. mivel 2020-ban több mint 22 millió nem uniós országbeli állampolgár tartózkodott az EU-ban; mivel ezek a csoportok nem férnek hozzá formális politikai tevékenységekhez, aminek következtében emberek millióinak életét érintik olyan döntések, amelyeket részvételük vagy hozzájárulásuk nélkül hoznak; mivel ez alapvető demokratikus deficitet jelent az Unióban minden szinten, és kihívást jelent a fenntartható, méltányos és hatékony politikák és programok létrehozása szempontjából, mivel a nem állampolgárok politikai és nyilvános részvételével kapcsolatos emberi jogok érvényesítése döntő szerepet játszik a demokratikus kormányzás, a jogállamiság, a társadalmi befogadás, a gazdasági fejlődés, valamint a marginalizálódás és a megkülönböztetés felszámolásában az EU-ban;

A Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program (2021–2027) végrehajtásának korai szakaszai 3. ág – Polgári szerepvállalás

1. szilárd meggyőződése, hogy a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV) program egyedülálló módon járul hozzá a polgári szerepvállalás és részvétel fokozásához az alapvető jogok szemszögéből azáltal, hogy hatékonyan ötvözi az értékeket, a civil párbeszédet és a polgárságot, miközben elősegíti a társadalmi és a nemek közötti egyenlőséget, a regionális örökség megőrzésének támogatása révén a sokféleséget, a történelmi tudatosságot, valamint a megkülönböztetés és az erőszak elleni küzdelmet; úgy véli, hogy a CERV-program alapvető eszköz az EU jövője szempontjából és az olyan társadalmi-politikai kihívások kezelésében, mint az ismerethiány, az euroszeptizmus, a szűkülő civil társadalmi mozgástér és a jogállamiság Európa-szerte történő eróziója és az azt érő kihívások; arra ösztönzi a programot, hogy támogassa a civil társadalmi szervezetek rezilienciáját célzó, köztük a jogállamiságra és az uniós értékekre összpontosító intézkedéseket.
2. emlékeztet arra, hogy a CERV-program végrehajtása még mindig a kezdeti szakaszban van, mivel a programot létrehozó rendeletet csak 2021-ben fogadták el; rámutat arra, hogy emiatt a 3. ágból csak néhány projektet fejeztek be, és a kedvezményezettektől csak kevés információ áll rendelkezésre az eredmények pontos értékeléséhez;
3. felhívja a Bizottságot, hogy kezelje prioritásként a CERV-programmal kapcsolatos adatgyűjtést, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra, köztük a marginalizált közösségekre, a kisebbségekre és a kiszolgáltatott népességcsoportokra, hogy kezeljék egyedi kihívásaikat, és előmozdítsák a tapasztalataik kutatását; kitar mellett, hogy erős nyomon követési és értékelési mechanizmusokat kell kialakítani; hangsúlyozza, hogy ez a megközelítés hasznos lesz a szakpolitika alakításához, biztosítva a hátrányos helyzetű csoportok érdemi részvételét a polgári szerepvállalásra irányuló kezdeményezésekben és hangjuk növelését, valamint egy inkluzívabb és méltányosabb program létrehozását, miközben általában véve jobb jövőbeli értékeléseket biztosít;
4. hangsúlyozza, hogy a programnak számos kihívással kellett szembenéznie, amelyek akadályozták végrehajtásának kezdeti szakaszát, és amelyek közül sok kihívás – például a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajnával szembeni agresszív háborúja – külső tényező volt, és ezek rombolták és veszélyeztették a polgárok jogait és a demokráciában való részvételüket; megjegyzi azonban, hogy a lassú indulást követően felgyorsult a végrehajtás, és a program jelenleg jól működik; kiemeli továbbá, hogy figyelemfelkeltő kampányokat kell szervezni annak érdekében, hogy a népesség szélesebb körét éri el,

különösen a vidéki területekről;

5. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az uniós alapok végrehajtására szolgáló új digitális eszközök (pl. az eGrants eszköz) használata és bevezetése a kulcsfontosságú kérdésnek tűnik kedvezményezettek számára a program kialakítása szempontjából; sajnálja, hogy a bonyolult eljárások akadályozták a kisebb szervezetek részvételét is, amelyeknek nincs elég idejük és erőforrásuk ahhoz, hogy a megadott határidőig végigmenjenek a pályázati folyamaton; úgy véli, hogy ezeknek az eszközöknek a kialakítása korlátozza a program azon képességét, hogy alkalmazkodjon az új fejleményekhez és a változó igényekhez; szorgalmazza az adminisztratív terhek megszüntetését, valamint a pályázati, szerződéskötési és jelentéstételi eljárások egyszerűsítését; hangsúlyozza, hogy az adminisztratív követelmények egyszerűsítése hatékonyabb és rugalmasabb kérelmezési eljárást is magában foglal azon szervezetek számára, amelyek többéves partnerségi keretmegállapodásokat írtak alá, többek között a szakpolitikai fejlemények előrejelzése érdekében; hangsúlyozza továbbá, hogy az alkalmazási portált felhasználóbarátabbá kell tenni, különösen a kisebb szervezetek számára, és biztosítani kell, hogy az eljárással kapcsolatos valamennyi dokumentumot az EU valamennyi nyelvére lefordítsák annak érdekében, hogy bővüljön a részvétel valamennyi tagállama, és biztosítható legyen a kulturális sokféleség;
6. elítéli, hogy a tagállamok számára nem kötelező a CERV-program nemzeti kapcsolattartó pontjának (NCP) létrehozása, amely semleges tanácsadást, hasznos információkat és támogatást nyújt a kérelmezők, az érdekelt felek és a kedvezményezettek számára, beleértve a pályázati eljáráshoz nyújtott segítséget, miközben könnyen érthető információkat oszt meg a program eredményeiről; sajnálattal veszi tudomásul, hogy 2023 júniusára csak 20 tagállam rendelkezett nemzeti kapcsolattartási pontokkal;
7. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a jelenlegi inflációs ráták hatással vannak a CERV kedvezményezettjeinek működési költségeire; sajnálja, hogy a kedvezményezettek tervezett tevékenységeik végrehajtása során kihívásokkal szembesülnek, különösen az utazási, szállás- és napidíj egységköltségek tekintetében, és előfordulhat, hogy az eredetileg tervezett tevékenységek egy részét vissza kell fogniuk annak érdekében, hogy a költségvetésen belül maradjanak;

Politikai ajánlások a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program jövőjére vonatkozóan

8. felszólítja a Bizottságot, hogy hozza létre a civil párbeszéddel foglalkozó csoportot a rendszeres, nyílt és átlátható párbeszéd biztosításáért a civil párbeszéd egész programban történő megerősítése érdekében oly módon, hogy az minden szinten támogassa az intézmények és az összes érintett érdekelt fél, különösen a civil társadalmi szervezetek közötti kétirányú folyamatot, és az (EU) 2021/692 rendelet 11. cikkének végrehajtása részeként, és a civil párbeszédet eszközként használja fel az irányításhoz és a kétéves munkaprogram prioritásainak meghatározásához, valamint a demokrácia és a jogállamiság kritikus dimenziójaként tovább ösztönözze a polgári szerepvállalás kollektív dimenzióját; e tekintetben emlékeztet arra, hogy elő kell mozdítani a civil társadalommal folytatott párbeszédet támogató innovatív intézkedéseket, többek között azzal a céllal is, hogy előmozdítsák a bizalmon alapuló partnerség kultúráját a támogatottakkal; szorgalmazza különösen a civil társadalom széles körű részvételét

támogató kapacitásépítési intézkedéseket, főként a megosztott irányítás keretében biztosított más finanszírozási rendszerekkel – például a technikai támogatási eszközzel – kialakított kapcsolatok révén;

9. emlékeztet arra, hogy az állampolgári ismeretek oktatása európai dimenziójának erősítése révén ösztönözni kell a polgárok aktív részvételét mind a tantervekben, mind a tanórán kívüli tevékenységekben; kiemeli, hogy a valóban európai polgársággal kapcsolatos oktatás a polgári szerepvállalás és részvétel szellemében tájékoztathatja és formálhatja a polgárokat, és hogy e tekintetben a megfelelő uniós irányelvek megfelelő eszköznek bizonyulhatnak; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU-ban élő, állampolgársággal nem rendelkező személyeket és önszerveződő szervezeteiket bevonják a CERV-program célcsoportjába, ami elő fogja mozdítani a demokratikus kormányzást, a jogállamiságot és a társadalmi befogadást;
10. felszólítja azokat a tagállamokat, amelyek még nem jelölték ki nemzeti kapcsolattartó pontokat, hogy ezt mielőbb tegyék meg, és felhívja a Bizottságot, hogy folytassa az együttműködést a nemzeti kapcsolattartó pontok hálózatával találkozó, képzési intézkedések és célzott csereprogramok révén, mivel ezeket eddig is nagyon sikeresen szervezték meg; e tekintetben ösztönzi a Bizottságot, a tagállamokat és a nemzeti kapcsolattartó pontokat, hogy hozzák létre a nemzeti kapcsolattartó pontok európai hálózatát a bevált gyakorlatok megosztásának és az ismeretek cseréjének megkönnyítése érdekében; ösztönzi továbbá a Bizottságot, hogy hozza létre a CERV kedvezményezettjeinek hálózatát tapasztalataik és a bevált gyakorlatok megosztása, és a helyi és nemzeti realitások mélyebb megértése érdekében az EU-ban és azon kívül;
11. tudomásul veszi a CERV program keretében a különböző típusú újbóli támogatási mechanizmusok bevezetésének eredményeit, amelyek eddig nagyon biztatóak voltak; kéri a különböző újbóli támogatások pályázati felhívásainak minőségi és mennyiségi elemzését azzal a céllal, hogy ezek alkalmazását adott esetben kiterjesszék a CERV program más ágaira, különösen a 3. ágra, annak biztosítása érdekében, hogy az uniós finanszírozás olyan önszerveződő civil társadalmi szervezetekhez jusson el, amelyek hosszú múltra és jelentős tapasztalatokra tekintenek vissza; sürgeti a Bizottságot, hogy egyszerűsítse tovább az újbóli támogatás odaítélésére vonatkozó adminisztratív eljárásokat és követelményeket, hogy az újbóli támogatásra pályázó szervezetek nagyobb rugalmasságot kapjanak a saját támogatottjaikkal szemben, biztosítva a megfelelő munkaügyi, egészségügyi és szociális védelmi normákat; úgy véli, hogy a társfinanszírozási követelményeket felül lehetne vizsgálni azzal a céllal, hogy a szabályokat a kedvezményezettek helyzetéhez igazítsák az egyéneket és mikrostruktúrákat magában foglaló kedvezményezettek és a tematikus területek szélesebb körének támogatása érdekében; kitarthat emellett, hogy elő kell mozdítani a program használatát az oktatási ágazatban, beleértve a diákokat, a tanárokat, az oktatási személyzetet és az ifjúságsegítőket; hangsúlyozza, hogy a CERV-programból a jogok, az egyenlőség, az értékek és a polgári szerepvállalás területén nyújtott támogatásoknak – amelyek esetében más finanszírozási források nagyon szűkösen állnak rendelkezésre vagy hiányoznak – a támogatási összegek nagyobb százalékát kellene lefedniük; sürgeti a Bizottságot, hogy biztosítsa az Európai Unió Alapjogi Chartáját tiszteletben tartó struktúrák finanszírozását, például ellenőrzési mechanizmusok létrehozásával, a megfelelő munka-, egészségügyi és szociális védelmi normák garantálása érdekében; felszólít az újbóli támogatási mechanizmusok értékelésére annak érdekében, hogy felmérjék azok hatékonyságát és rugalmasságát az alulról szerveződő csoportok elérése

és a szűkülő civil társadalmi mozgástérrel rendelkező országok szervezeteinek támogatása terén;

12. kéri, hogy a következő többéves pénzügyi keretben 2,6 milliárd euróra növeljék a program költségvetését a polgári szerepvállalásra és a demokratikus részvételre irányuló kezdeményezések iránti növekvő igény kielégítése, valamint az emberijog-védők védelmét szolgáló ad hoc mechanizmus létrehozása érdekében, amely hasonló az EU-n kívüli emberijog-védőkre vagy az újságírók védelmére vonatkozó mechanizmusokhoz, és általában véve az infláció programköltségekre gyakorolt hatásának kezelésére, figyelembe véve az Európa jövőjéről szóló konferencia európai polgárságról és oktatásról szóló következtetéseit, valamint a CERV-program stratégiai jelentőségét az uniós prioritások végrehajtása szempontjából;
13. hangsúlyozza, hogy a hatékony kommunikációs és figyelemfelkeltő tevékenységek elengedhetetlenek a program sikeréhez, és ezért azokat prioritásként kell kezelni a potenciális kedvezményezettek bevonása érdekében, különösen helyi szinten;
14. elismeri, hogy a CERV-program keretében megvalósuló csereprogramok és az azokban való részvétel kulcsfontosságú a civil társadalmi szervezetek polgári szerepvállalási képességének kiépítése és az uniós értékek előmozdítása szempontjából a nem uniós országokban; hangsúlyozza, hogy az aktív szerepvállalás és az európai értékek iránti elkötelezettség nem a csatlakozási megállapodásokkal kezdődik, hanem az aktivisták és a civil társadalmi szervezetek hosszú távú munkájának eredménye, amelynek célja ezen eszmék népszerűsítése és a helyi aktivisták támogatása a nem uniós országokban; ösztönzi a Bizottságot, hogy a nem uniós civil társadalmi szervezetek bevonása révén könnyítse meg a nem uniós polgárok részvételét a CERV-tevékenységekben; ezért kéri, hogy a CERV-program fedezze a civil társadalom képviselőinek részvételi költségeit, legalábbis a tagjelölt és társult országok képviselőinek költségeit, függetlenül attól, hogy országuk részt vesz-e a CERV-programban; hangsúlyozza, hogy az ukrain háborúval kapcsolatos kihívásokat az ukrán partnerekkel közös projektek ösztönzésével kell kezelni az emlékezésen, a demokratikus részvételi tevékenységeken és az ukrán kulturális örökség helyreállításán keresztül;
15. megismétli kérését, hogy a Bizottság a CERV-programot az európai történelmi tudat területén való fellépés mozgatórugójává tegye azáltal, hogy aktívan támogatja azokat a struktúrákat, amelyek célja a kritikus történelmi emlékezet előmozdítása, például a transznacionális kutatás és az emlékezet helyszíneinek meglátogatása terén, mind az EU-ban, mind azon kívül, különösen a történelmi és kulturális revizionizmus elítélése céljából; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet az olyan érzékeny társadalmi kérdésekre, amelyeket esetleg eszközként használhatnak fel;
16. kéri, hogy a CERV-program támogassa a testvérvárosi programok és a városok hálózatainak az oktatási intézmények ikerintézményi együttműködésével való összekapcsolásának kialakulóban lévő dinamikáját, ami megerősítheti az európai dimenziót, a bevált gyakorlatok cseréjét és az összetartozás érzését;
17. sürgeti a Bizottságot, hogy egyszerűsítse tovább a működési támogatásokra vonatkozó négyéves keretpartnerségekkel kapcsolatos adminisztratív eljárásokat, különös tekintettel az alkalmazott informatikai eszköz sajátos jellemzőire, amely jobban megfelel a tevékenységi támogatások jellegének;

-
- ◦

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK JEGYZÉKE, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az eljárási szabályzat I. mellékletének 8. cikke értelmében az előadó kijelenti, hogy az alábbi szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a jelentés elkészítése során, egészen a jelentés bizottsági ülésen történő elfogadásáig:

Szervezet és/vagy személy
#Civil Society Europe (CSE)#
#Európai Önkéntes Központ (CEV)#
#Európai Polgári Akciószolgálat (ECAS)#
#Európai Fogyatékosügyi Fórum#
#Európai Női Lobbi#
#Nemzetközi Tervezett Szülőség Szövetség (IPPF)#
#Az egész életen át tartó tanulás platformja (LLL)#
#Európai Civil Fórum#
#Stefan Batory Alapítvány#
#JEF Európa#

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	28.11.2023
A zárószavazás eredménye	+: 22 -: 5 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Niklas Nienaß, Marcos Ros Sempere, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Chiara Gemma, Łukasz Kohut, Marcel Kolaja, Emmanuel Maurel, Wolfram Pirchner, Rob Rooker

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

22	+
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Wolfram Pirchner, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Łukasz Kohut, Marcos Ros Sempere
The Left	Niyazi Kizilyürek, Emmanuel Maurel
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienäß

5	-
ECR	Chiara Gemma, Rob Rooker, Andrey Slabakov
ID	Catherine Griset
NI	Andrea Bocskor

0	0

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás